

โครงการฝึกอบรมความรู้พิพิธภัณฑศึกษา เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรด้านพิพิธภัณฑศึกษา

1. หลักการและเหตุผล

งานพิพิธภัณฑศึกษาได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง รวดเร็ว แต่บุคลากรผู้มีความรู้ เชี่ยวชาญ การทำงานในพิพิธภัณฑศึกษาเชิงรุกยังมีไม่เพียงพอ การพัฒนาบุคลากรด้านพิพิธภัณฑศึกษาให้สามารถปฎิบัติการทำงาน สร้างคุณค่าแก่สังคมอย่างแท้จริง เท่าทันสภาวะการอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม และเทคโนโลยี และสามารถสร้างนวัตกรรมทางวัฒนธรรมการทำงานในพิพิธภัณฑศึกษาให้ตอบโจทย์ผู้ชมและสังคม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

กลุ่มภารกิจวัฒนธรรมสถานบริรักษ์ (iCulture) สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเซีย (RILCA) มหาวิทยาลัยมหิดล ตระหนักถึงความสำคัญของประเด็นดังกล่าว จึงได้ริเริ่มจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้แก่บุคลากรด้านพิพิธภัณฑศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนากิจการด้านงานพิพิธภัณฑศึกษาในภาคหน้า

การจัดอบรมมุ่งเพิ่มพูนพหุทธิปัญญาด้านการงานพิพิธภัณฑศึกษาในลักษณะมุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสมประสานกับทักษะสำคัญในทศวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการแก้ไขปัญหาที่สลับซับซ้อน การคิดอย่างมีเหตุผล และการคิดอย่างสร้างสรรค์

รูปแบบการเรียนการสอนมุ่งเน้นผลลัพธ์ โดยใช้การเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วม (participatory interactive workshop) เน้นให้ผู้เข้าอบรมสร้างความรู้ ด้วยการ “คิดจริง ทำจริง” แล้วใช้กระบวนการไตร่ตรองเชิงวิพากษ์สร้างความรู้จากประสบการณ์ปฏิบัติ คณะผู้สอนคอยช่วยเหลือเอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันจากเรียนรู้เชิงปฏิบัติ บทบาทสมมุติ จำลองสถานการณ์จริง การออกแบบเชิงมโนภาพและการทดลอง สอดแทรกสนทนาโต้ตอบ การจัดเก็บข้อมูลในระบบออนไลน์ social media การเสวนาวิสาสะกับผู้ทรงคุณวุฒิในวิทยานิยมต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับงานพิพิธภัณฑศึกษา

ผู้ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรจักได้รับประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้รู้เท่าทันการทำงาน สืบสานด้วยนวัตกรรม พร้อมนำพิพิธภัณฑศึกษาสู่โลกอนาคต สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาสมรรถนะการทำงาน ในวงวิชาชีพที่แตกต่าง รวมทั้งเป็นวิทยากรนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาสมรรถนะ ของบุคลากรทางพิพิธภัณฑ์ให้ทำงานเชิงรุก สร้างคุณค่า มุ่งผลสัมฤทธิ์ ออกแบบนวัตกรรมการทำงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ผู้ใช้งานมากขึ้น
- 2.2 เพื่อพัฒนาเครือข่ายของผู้ปฏิบัติงานด้านพิพิธภัณฑ์และสายวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 เพื่อสื่อสารงานพิพิธภัณฑ์ศึกษากับสังคม

3. วิธีฝึกอบรม

การอบรมเชิงปฏิสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วม (participatory interactive workshop) บูรณาการทฤษฎี การปฏิบัติ และเชิงวิพากษ์ ดังนี้

รายวิชาที่ 1 iCurator (innovative curator - ภัณฑารักษ์นักนวัตกรรม)

นวัตกรรมการเลือก คัด จัด แสดง ตั้งใจทฤษฎีที่ท้าทาย ใช้หลักฐานข้อเท็จจริง มีอิสระเสรีในการเล่าเรื่อง เสนอข้อสรุปที่ตอบโจทย์ผู้ชม และหาทางออกจากข้อจำกัดในการทำงานได้

รายวิชาที่ 2 iConservator (innovative conservator – นักอนุรักษ์เชิงนวัตกรรม)

การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม มุมมองแบบ cultural enterprise เข้าใจปัญหาที่แท้จริงของการอนุรักษ์ มรดกวัฒนธรรม ตั้งใจทฤษฎี ออกแบบ ปฏิบัติการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม เสนอทางออกที่แก้ปัญหาได้จริง

4. กลุ่มเป้าหมาย

ภัณฑารักษ์และนักอนุรักษ์

นักปฏิบัติการพิพิธภัณฑ์ ทั้งภาคราชการและเอกชน

นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้านพิพิธภัณฑ์

นักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย

หมายเหตุ : ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถเลือกเรียนเฉพาะวิชาที่ตนเองสนใจได้

เพื่อสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาสูงสุด จำกัดผู้เข้าอบรมเพียง 20 คน/รายวิชา

5. ระยะเวลาฝึกอบรม

รายวิชาที่ 1 iCurator : วันที่ 1 – 3 และ 8 - 10 มีนาคม 2562

รายวิชาที่ 2 iConservator : วันที่ 15 – 17 และ 29 - 31 มีนาคม 2562

6. หน่วยงานภาคี

- กลุ่มพันธกิจวัฒนธรรมสถานบริรักษ์ (iCulture)
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย (RILCA) มหาวิทยาลัยมหิดล
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร
- พิพิธภัณฑ์ผ้า ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 7.1 บุคลากรทางพิพิธภัณฑ์ที่มีศักยภาพ มีความรู้ และทักษะพร้อมนำไปประยุกต์ในสายวิชาชีพ
- 7.2 เครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านพิพิธภัณฑ์
- 7.3 สังคมรับรู้และให้ความสำคัญแก่พิพิธภัณฑ์ในฐานะเป็นแหล่งการเรียนรู้มากขึ้น

ภาคผนวก

รายวิชาที่ 1 iCurator (innovative curator - นวัตกรรมงานภัณฑารักษ์)

ครั้งที่	เวลา	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
(1 มีนาคม 2562) 1. การตั้งโจทย์ การจัดแสดง นิทรรศการ	9.00 น.-12.00 น.	ตั้งโจทย์ที่ทำทนาย create a novel question	แนะนำการอบรม นวัตกรรม (innovation) ดร.กาญจน์นภา พงศ์พนรัตน์ วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
	13.00 น.-17.00 น.		สำรวจปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และนำเสนอปัญหา critical & creative thinking
(2 มีนาคม 2562) 2. ทำความเข้าใจ ผู้ชมอย่างลึกซึ้ง (empathize ผู้ชม)	9.00 น.-12.00 น.	เข้าใจการออกแบบ ด้วยแนวทาง human centric approach	เชื่อมโยงเรื่องเล่ากับคุณค่าที่ลูกค้า ต้องการ กับความเชี่ยวชาญของ พิพิธภัณฑ์
	13.00 น.-17.00 น.		การศึกษาด้วย case study เช่น SCB, AIS, TOPS/Familymart
(3 มีนาคม 2562) 3. สร้างเรื่องราวที่ เปี่ยมด้วยคุณค่า	9.00 น.-12.00 น.	สร้างสรรค์คุณค่า ให้แก่ผู้ชมได้ collection value creation	ศึกษาดูงาน ณ Bangkok City City Gallery
	13.00 น.-17.00 น.		กิจกรรมเสริมความคิดสร้างสรรค์ เล่าเรื่องด้วยวิธี Creative story
(8 มีนาคม 2562) 4. การนำเสนอ Discursive argument	9.00 น.-12.00 น.	แลกเปลี่ยนความคิด ที่ตอบโจทย์ผู้ชม	workshop การเลือก คัด จัด แสดง จากโจทย์จริง
	13.00 น.-17.00 น.		วิพากษ์ข้อถกแถลงแสดงความคิด

ครั้งที่	เวลา	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
(9 มีนาคม 2562) 5. นวัตกรรม นิตรรศการ	9.00 น.-12.00 น.	ได้เรียนรู้จาก การปฏิบัติจริง	จัดแสดงนิตรรศการจริง และทดสอบตามแนวทาง user experience รับฟัง Feedback
	13.00 น.-17.00 น.		
(10 มีนาคม 2562) 6. สารัตถะเสวนา	9.00 น.-12.00 น.	สะท้อนย้อนคิด	ทำ Transformative Learning canvas
	13.00 น.-17.00 น.	เสวนา reflection & transformation	ออกแบบเสวนา reflection โดยผู้เข้าอบรม

*กำหนดการและวิทยากร อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

รายวิชาที่ 2 iConservator (innovative conservator - นวัตกรรมการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม)

ครั้งที่	วัน / เวลา	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
(15 มีนาคม 2562) 1. cultural Enterprise and heritage conservation	9.00 น.-12.00 น.	เปิดมุมมองของการอนุรักษ์วัฒนธรรมด้วย cultural enterprise	การอนุรักษ์ตามแนวทาง cultural enterprise วิทยากร รศ.ดร.วิฑูรย์ เหลือรุ่งเรือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	13.00 น.-17.00 น.	เข้าใจ พฤติกรรมชีวิตของคนที่ไม่อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม	เข้าใจสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่ทำให้เกิดการไม่อนุรักษ์ emphasize user experience
(16 มีนาคม 2562) 2. นักอนุรักษ์กับการสร้างนวัตกรรม	9.00 น.-12.00 น.	ตั้งโจทย์ ด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมได้	คุยกับคนอนุรักษ์ วิทยากร คุณอัชฎาวุธ สาคริก มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ
	13.00 น.-17.00 น.		ศึกษาดูงานการอนุรักษ์ของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร ตั้งโจทย์การอนุรักษ์
(17 มีนาคม 2562) 3. นวัตกรรม การอนุรักษ์	9.00 น.-12.00 น.	ออกแบบโครงการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของตนเอง	ศึกษาดูงานด้านการอนุรักษ์ IT กับ งานอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ณ พิพิธภัณฑ์ผ้า ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
	13.00 น.-17.00 น.		สร้างต้นแบบ (prototype)
(29 มีนาคม 2562) 4. การออกแบบ ประสบการณ์ใหม่ ให้ผู้ชม	9.00 น.-12.00 น.	สร้างสรรค์กิจกรรมการอนุรักษ์	ลงมือทำจริง
	13.00 น.-17.00 น.		โครงการอนุรักษ์
(30 มีนาคม 2562) 5. การรับฟังเสียงสะท้อนของผู้ชม	9.00 น.-12.00 น.	ประเมินค่าความสำเร็จของการจัดกิจกรรม	test prototype
	13.00 น.-17.00 น.		ตามแนวทาง user experience

ครั้งที่	วัน / เวลา	จุดประสงค์การเรียนรู้	สาระการเรียนรู้
(31 มีนาคม 2562) 6. ประมวลความคิด	9.00 น.-12.00 น.	self-reflection	สรุปบทเรียนการทำงาน
	13.00 น.-17.00 น.	พิจารณา ตัดสินความ น่าเชื่อถือของข้อมูลได้	museum echo debate เรื่องการอนุรักษ์ การสร้าง 'Cultural space' เพื่อนวัตกรรมอนุรักษ์ วิทยากร คุณนิตยา กนกมงคล และอาจารย์เผ่าทอง ทองเจือ

*กำหนดการและวิทยากร อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม